

Boedapest, het Balatonmeer en de poesta. Veel verder komen wij Nederlanders meestal niet als het gaat om onze kennis van Hongarije. Het landelijke noordoosten van dat land is derhalve terra incognita, onontdekt gebied. Op ontdekkingsreis dus, in een regio voor avontuurlijke liefhebbers van wandelen, fietsen en de kleine cultuurhistorie.

Tekst en foto's: Elio Pelzers

PLUS **15**

Reizen

Wat & Waar

Irota in het noordoosten van Hongarije ligt op 1600 km van Utrecht. Zowel Wizzair als Transavia vliegt rechtstreeks op de Hongaarse hoofdstad Boedapest.

Verblijfsaccommodatie is er overwegend eenvoudig. Irota telt enkele pensions en Ecolodges (<http://irotacolodge.com>). Hotels zijn er in Aggtelek, Eger, Kazincbarcika, Miskolc en Tokaj. Voor vakantiehuizen in Szákacsi: www.vakantiehuishongarije.info. Meer info: www.gotohungary.com, www.bnpi.hu (Bükk Nemzeti Park), <http://anp.nemzetipark.gov.hu> (Nationale Park Aggtelek), www.edelenyikastelysziget.hu/en, www.kazincbarcika.hu, www.miskolc.hu/en/tourism

Toeristisch pionieren

Twee zwarte ooievaars cirkelen boven Irota, een dorpje veertig kilometer ten noorden van de stad Miskolc (provincie Borsod-Abaúj-Zemplén). Het plaatsje ligt sfeervol in een dal tussen de golvende heuvels. Plantagebossen met vooral eiken, zwaar struweel, fruitgaarden en akkers met koolzaad en zonnebloemen omringen het gehucht. De nachtegalen zingen onvermoeibaar vanuit het struikgewas en krekels tjirpen tot ver in de avond. Irota kan het startpunt zijn voor verschillende wandelroutes. Wij ontdekken het als we al wandelend weer eens de weg kwijt raken. Er zijn routemarkeringen, maar die vragen om onderhoud. Zelfs met een lokale wandelkaart op zak hebben we moeite het rechte pad te houden.

Al dwalend zien we vanuit de heuvels beneden Irota liggen. De 19e-eeuwse Grieks-katholieke kerk staat fraai op een heuvel, half verscholen tussen het groen. Het dorpje heeft Roetheense wortels, tot diep in de 19e eeuw kregen de leerlingen op de lokale lagere school Slavisch onderwijs. Ook het kerkhof met zijn vele Slavische namen op de grafstenen herinnert aan dit verleden.

Het buurtchap behoorde lang tot het domein van de adellijke familie Fáy, die in de jaren veertig door de communisten is verdreven. Hun voormalig jachthuis is tegenwoor-

Ontdekkingsreis in noordoosten van Hongarije

dig in gebruik bij Nederlanders, die het verbouwden tot een landhuis.

Engelstalig

Op twaalf kilometer van Irota bevindt zich in het stadje Edelény een mooi strak gerestaureerd paleis met in het interieur rococo muurschilderingen. Het opende recent zijn deuren voor het publiek. Het paleis werd begin 18e eeuw gebouwd in opdracht van een Lotharingse generaal die in Hongarije verzeild raakte, zo lezen we in een Engelstalige brochure. Dat laatste is verrassend, want de meeste informatie over bezienswaardigheden is alleen in het Hongaars beschikbaar.

De weg van Edelény naar het noorden brengt ons langs pastoraal gelegen dorpen, waar kleinoden de aandacht vragen: het oude Joodse kerkhof op een helling in Szendrő, de houten kerktoren in Szalonna en het schilderachtig gelegen Szen-

drőlád en Perkupa.

We zijn dan inmiddels aan de rand van het bergachtige Aggteleki Nemzeti Park (Nationale Park Aggtelek) gearriveerd, niet ver van de grens met Slowakije. In het karstgebergte van Aggtelek bevinden zich enorme ondergrondse grotten. Het huiveringwekkende grotteninterieur met zijn talrijke kolossale druipsteenformaties, waar al meer dan 7000 jaar mensen hun heil zoeken, prijkt op de Werelderfgoedlijst.

Zo'n 70 kilometer zuidelijker, bij Miskolctapolca, zijn in de karstgrotten baden aangelegd. Aan het mineraalrijke water wordt geneeskrachtige werking toegeschreven. Ook het heuvelachtige wijngebied van Tokaj-Hegyalja ligt binnen rijafstand. Hier komt zoete witte wijn (Tokaji Aszú) vandaan, die ontstaat door de druiven te laten uitdrogen aan de wijnstokken en ze vervolgens te laten beschimmelen met Botrytis-cinerea tot ze krentachtig zijn. De vulkanische bodem, de löss, de zuidhellingen en het landklimaat met zijn sterk wisselende temperaturen zorgen voor uitstekende wijnomstandigheden.

Wijn

Op een van de grootste wijnlandgoederen van Tokaj, Disznókő bij Mezözombor, wonen we een wijnproeverij bij. Het is een strak georganiseerd bedrijf met goed verzorgde wijngaarden, indrukwek-

kende ondergrondse wijnkelders en her en der zitjes en prieeltjes op de heuvel. Helemaal berekend op het ontvangen van bezoekers. Dat geldt ook voor het stadje Tokaj. Daar wemelt het van de wijncafés en -proeverijen, maar echt gezellig wordt het er niet.

We zijn nieuwsgierig naar de 1-meiviering in Kazincbarcika, niet ver van het Bükki Nemzeti Park, een bergachtig nationaal park met veel wandelmogelijkheden. Deze plaats, in de 19e eeuw nog een kleine agrarische gemeenschap, groeide door de mijnbouw en industrie uit tot een stadje.

Kermis

De 1-meimarkt heeft wel iets weg van een Koninginnemarkt op kleine schaal. Het staat boordevol met eet- en verkoopkraampjes, de politie toont er zijn wapenuitrusting aan nieuwsgierige mannen en jongetjes en verderop is er een kleine kermis. Het gaat er ontspannen aan toe. Aan de rand het marktveld spelen mannen simultaanschaak. Intussen wordt er bier en palinka (vruchtenbrandewijn) gedronken.

Hebben jullie het Rákóczi-kasteel van Sárospatak al bekeken? Nee, dat hebben we niet. Ook de oude bibliotheek van het 16e-eeuwse gereformeerde seminarie in deze plaats is aan onze neus voorbij gegaan. Te weinig tijd. En tijd heb je nodig om Noordoost-Hongarije recht te ontdekken. ■